

**AZ ÉLELMISZERTERMELÉS GAZDÁLKODÓ
SZERVEZETEINEK PÉNZÜGYI HELYZETE 2004**

**Budapest
2005**

Kiadja:
az Agrárgazdasági Kutató Intézet

Főigazgató:
Udovecz Gábor

Szerkesztőbizottság:
Bognár Imre, Dorgai László, Kamarásné Hegedűs Nóra (titkár), Kapronczai István,
Kertész Róbert, Keszthelyi Szilárd, Kovács Gábor, Popp József,
Udovecz Gábor

Készült:
a Vidékfejlesztési Igazgatóság
Pénzügypolitikai Osztályán

Szerző:
Lámfalusi Ibolya

Közreműködött:
Székelyné Raál Éva

Opponensek:
Hodina Péter
Varga Péter

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
1. A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és a halászat területén működő szervezetek pénzügyi helyzete.....	7
1.1. Eszközök és források	7
1.2. Bevételek és ráfordítások alakulása	8
1.3. Jövedelem, jövedelmezőség	8
2. Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásában működő szervezetek pénzügyi helyzete.....	13
2.1. Eszközök és források	13
2.2. Bevételek és ráfordítások alakulása	14
2.3. Jövedelem, jövedelmezőség	15
Mellékletek	19

Bevezetés

A kiadvány célja az élelmiszertermelés, azaz a mezőgazdasági, vadgazdálkodási, és halászati ágazatban és az élelmiszereket, ital és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő gazdasági szervezetek 2004. évi gazdálkodásának bemutatása.

Az elemzés adatbázisa az APEH által összegyűjtött adóbevallásokból készült gyorsjelentés, amely az egyszeres és a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások pénzügyi helyzetét jellemző adatokat – eltérő részletességgel – egyaránt tartalmazza. Ezek közül a kiadvány az elemzés során elsősorban a kettős könyvvezetést végző vállalkozások adataira támaszkodik, mivel

- A számviteli törvény módosítása következtében 2004. január 1-től jelentősen leszűkült azoknak a gazdálkodó szervezeteknek a köre, akik egyszeres könyvvitelt vezethetnek, így számuk rendkívüli mértékben lecsökkent. 2004-ben az egyszeres könyvvitelt vezetők a gazdasági szervezetek számának a mezőgazdaságban 4,71 százalékát tették ki. Ennél lényegesen kisebb a súlyuk a kibocsátásból, a bevétel alapján mindössze 0,17 százalék. Az élelmiszeriparban már csak 1 vállalkozás vezetett egyszeres könyvvitelt.
- 2004. évre vonatkozóan az APEH gyorsjelentés – a korábbi évekhez képest – az adatoknak csak egy szűkebb körét tartalmazza. Emiatt, illetve a számvitel eltérő részletessége miatt a kettős és egyszeres könyvvezetést vezetőknél csak néhány adata adható össze, s ez jelentősen leszűkítené az elemzési lehetőségeket.

Továbbá, nem terjed ki az elemzés az egyszerűsített vállalkozási adó (EVA) szerint adózó egyszeres és kettős könyvvezetést végző vállalkozások adataira sem, mivel azok részesedése a kibocsátásból egyik ágazat esetében sem éri el a fél százalékot.

A kiadvány első részében a mezőgazdasági, a második részében az élelmiszeripari ágazat eszköz- és forrásállománya, bevételei és kiadásai, eredményessége kerül bemutatásra.

Megjegyzések

Az APEH adatállományában csak az évvégén működő, adóbevallást készítő társas vállalkozások adatai szerepelnek, az évközben megszűnt, vagy átalakult gazdálkodó egységekre adatokat nem tartalmaz. A jogutód teljesítményéről a működés megkezdésétől számítva csak részadatok állnak rendelkezésre. A kiadványban szereplő adatok is csak a szervezetek ezen körének adatait tartalmazzák. (Az adatállomány tartalmazhat adathibákat, ezért az egyes értékek, illetve az értékek összefüggései pontatlanok. A táblázatokon belüli kisebb eltérések a kerekítésből adódnak.)

A foglalkoztatottak száma szerinti csoportosításnál 0 fő a létszám amennyiben a vállalkozás nem közölt létszámadatot, vagy ha a munkát végzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő, más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilvántartva.

Az uniós csatlakozással összefüggésben 2004. május 1-étől megváltozott a mikro-, kis- és középvállalkozások besorolási rendszere. A vállalkozások nagyságcsoportjainak ismérvei a következők:

A vállalkozás nagysága	Összes foglalkoztatott száma	Éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg*
Mikrovállalkozás	10 főnél kevesebb	Árbevétel: legfeljebb 7 millió euró (1,75 milliárd forint), vagy
		Mérlegfőösszeg: legfeljebb 5 millió euró (1,25 milliárd forint)
Kisvállalkozás	10-50 fő	Árbevétel: legfeljebb 7 millió euró (1,75 milliárd forint), vagy
		Mérlegfőösszeg: legfeljebb 5 millió euró (1,25 milliárd forint)
Középvállalkozás	51-250 fő	Árbevétel: legfeljebb 40 millió euró (10 milliárd forint), vagy
		Mérlegfőösszeg: legfeljebb 27 millió euró (6,8 milliárd forint)

* A forintban kifejezett értékhatarok 250 Ft/euró-val számolva

1. A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és a halászat területén működő szervezetek pénzügyi helyzete

A mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat ágazatban (továbbiakban mezőgazdaság) 2004-ben 9595 kettős könyvvizetést végző társas vállalkozás működött, 1637 vállalkozással több, mint egy évvel korábban. A növekedés háttérében a bevezetésben már említett számviteli előírások módosulása áll. Ezzel egyidejűleg 1891 vállalkozással csökkent az egyszeres könyvvitelt vezető vállalkozások száma, ami végülis azt jelenti, hogy az összes vállalkozás száma – az előző évek tendenciájával egyezően – tovább csökkent. (A továbbiakban csak a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások adatai kerülnek elemzésre, az egyszeres könyvvitelt vezető vállalkozások a fejezet végén külön bekezdésben szerepelnek.)

A vállalkozások számát figyelembe véve a kettős könyvvitelt vezető mezőgazdasági vállalkozások a **nemzetgazdaság egészében** tevékenykedőknek 3,54 százalékát adják. Nagyjából ugyanakkora az ágazatnak az összes eszközállományból való részesedése, 3,5 százalék, ugyanakkor a nettó árbevétel tömegéből mindössze 2,35 százalékos részarányt képvisel (1. melléklet).

1.1. Eszközök és források

Az **eszközállomány** összességében 13,4 százalékkal gyarapodott az előző évhez viszonyítva (2. melléklet). Ezen belül a forgóeszközök állományának növekedése volt jelentősebb mértékű, közel 110 milliárd forinttal (mintegy 20 százalékkal) 670,4 milliárd forintra gyarapodott. E nagymértékű növekedésben elsősorban a készletek és követelések játszottak szerepet. **A 2004. évi kiemelkedő terméseredmények, illetve az emiatt kialakult kínálati piac eredményeként az ágazatban a készletállomány értéke mintegy 46 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbit.** A követelések értéke még ennél nagyobb mértékben, 64 milliárd forinttal, (33 százalékkal) növekedett, ami a fizetési határidőknek szintén a túlkínálatos piac miatti növekedésével függött össze. Így azután nem véletlen, hogy a pénzeszközök állománya stagnált, sőt az értékpapíroké még csökkent is, 2 milliárd forinttal. Mindez rontotta a vállalkozások likviditását. Ugyanakkor az eszközoldalon szereplő befektetett eszközök állománya 49,3 milliárd forinttal (7,4 százalékkal) emelkedett, melyből 40,1 milliárd a tárgyi eszközökhöz kapcsolható. 8,3 milliárd forint a befektetett pénzügyi eszközök állományának 20 százalékos növekedéséből származik, míg a többi az immateriális javakéból.

A **források** között a saját tőke – a jegyzett tőke állományának szinten maradása mellett – 30,2 milliárd forinttal (közel 5 százalékkal) 647,7 milliárd forintra nőtt, amely részben a tőketartalék 10,1, az egyéb tartalékok 8,7 milliárd forintos gyarapodásából, illetve a tárgyévi mérleg szerinti eredmény kedvező alakulásából származott. Az előző évi veszteség eredménytartalékba történő helyezése csökkentette a tárgyévi eredménytartalékot 115,9 milliárd forintról 106,0 milliárd forintra. Kedvezőtlenül hatott az ágazat tőkeszerkezetére, hogy a saját tőke (4,9 százalékos) növekedése mellett a kötelezettségek állománya is gyarapodott, méghozzá a saját tőkét meghaladó mértékben, 132,3 milliárd forinttal (22,2 százalékkal). Mindezek következtében **az idegen források aránya az összes forráson belül meghaladta az 50 százalékot.** A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások hosszú lejáratú kötelezettségei 70,3, a rövid lejáratú kötelezettségei 60,4 milliárd forinttal növekedtek. E növekedést jórészt az határozta meg, hogy az Európa terv Agrár-hitel programja keretében, amely az ágazat forrásainak bővítését célozta, a termelők közép lejáratú, kedvezményes kamatozású hitelhez juthattak akár 2 év türelmi idővel.

1.2. Bevételek és ráfordítások alakulása

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások üzemi tevékenységének **bevételei** a vizsgált időszakban 86,1 milliárd forinttal (7,2 százalékkal) emelkedtek, melynek közel fele, 42,3 milliárd forint a nettó árbevétel növekedésének tulajdonítható (3. melléklet). **A 4,2 százalékos árbevétel-növekmény – a kiemelkedő terméseredmények ellenére – rendkívül mérsékeltnek tekinthető, mert ugyan volumenét tekintve a termelés és értékesítés jelentősen nőtt, az értékesítési árak jelentősen csökkentek** (a mezőgazdasági termékek termelőiár-színvonala 5,4 százalékkal csökkent). A bevételek között megjelenő aktivált saját teljesítmények egyik évről a másikra több mint 50 százalékkal növekedtek. Pozitívan befolyásolta továbbá a bevételek alakulását az uniós csatlakozás kapcsán megváltozott agrártámogatási rendszer, melynek eredményeként **az ágazatban működő társas vállalkozások az előző évhez képest 18,5 milliárd forinttal (25,2 százalékkal) több folyó támogatásban részesültek**. Emellett a pénzügyi műveletek bevételei is emelkedtek – különösen a kapott kamatoknak köszönhetően – több mint 40 százalékkal (5,2 milliárd forinttal), és ennél ugyan kisebb mértékben, de a rendkívüli bevételek összege is nőtt 2 milliárd forinttal. Összességében tehát a bevételek 93,4 milliárd forinttal, 7,7 százalékkal haladták meg az előző évit.

A bevételek mellett a **ráfordítások** is növekedtek. A mezőgazdasági ráfordítások árszínvonala 2004-ben 9,8 százalékkal nőtt, ezen belül a mezőgazdasági folyó termelő felhasználási célú termékek és szolgáltatások árai 10,4%-kal. Tekintettel arra, hogy a termelőiár-színvonal csökkent, így **az agrárrolló 2004-ben tovább nyílt, mutatója 86,2 százalék¹ lett**. Az üzemi tevékenység ráfordításai közül az egyéb ráfordítások kivételével – amely 11 milliárd forinttal (12,7 százalékkal) csökkent – valamennyi ráfordítás-elem nagyobb volt, mint egy évvel korábban, így összességében 55,7 milliárd forinttal emelkedett. Az értékcsökkenési leírás növekedett a legdinamikusabban 8,8 százalékkal, az anyagjellegű ráfordítások 6,4, a személyi jellegű ráfordítások 3,4 százalékkal. Jelentősen, 13,7 milliárd forinttal lett nagyobb a kamatfizetésből eredő ráfordítás, ami tekintve a korábban már említett idegen tőkeállomány gyarapodását, szinte törvényszerű. A pénzügyi műveletek ráfordításai ennél kisebb mértékben 12,3 milliárd forinttal növekedtek, ami a többi pénzügyi tevékenységgel kapcsolatos ráfordítás-elem kedvező alakulására utal. A rendkívüli tevékenység ráfordításai 6 százalékkal (0,3 milliárd forinttal) emelkedtek.

1.3. Jövedelem, jövedelmezőség

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások **üzemi tevékenységből** származó jövedelme 44,4 milliárd forintot tett ki, ami mintegy 30 milliárddal több a 2003. évinél (4. melléklet). Az eredménynövekedésben nagy szerepet játszott a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás, de a jó időjárás következtében kedvezően alakuló növénytermesztési hozamok is hozzájárultak a jövedelem kedvező alakulásához. A nyereséges vállalkozások 17,1 milliárd forinttal termeltek több eredményt, miközben a veszteséges vállalkozások 13 milliárd forinttal produkáltak kevesebb veszteséget.

¹ Agrárrolló= mezőgazdasági termelői árindex/mezőgazdasági ráfordítás árindex. Tehát a 100 alatti érték jelzi az agrárrolló nyílását.

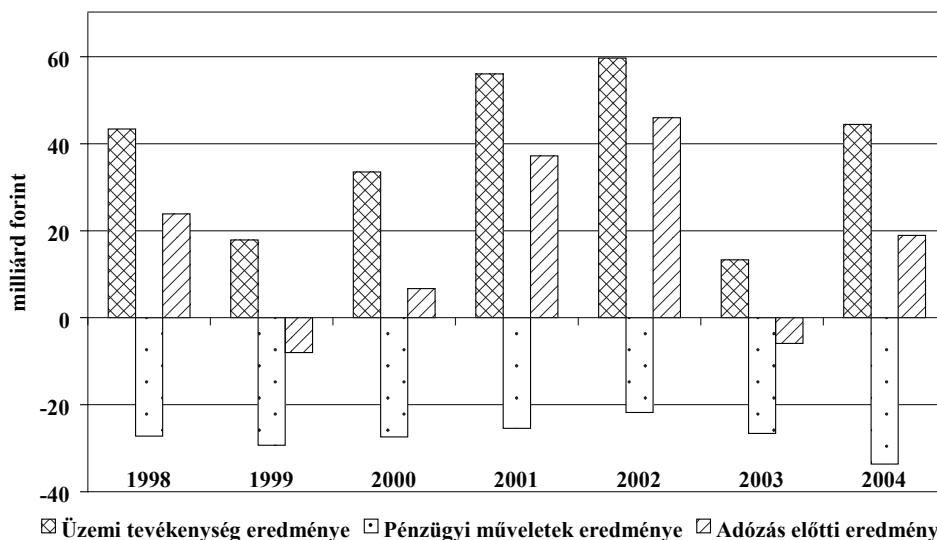
A **pénzügyi műveletek vesztesége** 2004-ben tovább növekedett, az előző évi 26,6 milliárd forintról 33,6 milliárd forintra. Ehhez önmagában a kamatok – azaz az egyre magasabb kötelezettség-állomány miatti jelentős kamatráfordítások és az ennél sokkal kisebb mértékben növekvő kamatbevételek – változása -10,5 milliárd forint járult hozzá. A pénzügyi tevékenységüket tekintve nyereséges vállalkozások ugyan növelték nyereségüket 3 milliárd forintról 4,7 milliárd forintra, a veszteségesek azonban ezt meghaladóan 8,7 milliárd forinttal nagyobb veszteséggel működtek.

A **rendkívüli eredmény** – a korábbi évekhez hasonlóan – 2004-ben is pozitív előjelű volt, 26,4 százalékkal 8,2 milliárd forintra növekedett (1,6 milliárd forinttal), így némileg ellensúlyozta a pénzügyi műveletek eredményének üzemi eredményre gyakorolt hatását.

A **kettős könyvvezetést vezető társas vállalkozások adózás előtti eredménye 2004-ben 18,9 milliárd forint volt, amely 24,8 milliárd forinttal több az előző évinél.** Ez a még oly jelentősen növekvő eredmény elmarad a többi nemzetgazdasági ág eredményszintjétől, és nem kiemelkedő a szektor korábbi, jobb éveire viszonyítva sem. A mezőgazdasági ágazat 2004. évi teljesítménye leginkább az 1998. évi szintet közelíti (1. ábra). Szembeötlő különbség azonban, hogy a 2004. évi üzemi tevékenység eredménye az 1998. évinél alig nagyobb, miközben az ahhoz tartozó adózás előtti eredmény lényegesen kevesebb. A pénzügyi műveletek eredménye tehát mind nagyobb hányadát viszi el az üzemi tevékenység eredményének.

1. ábra

Eredménykategóriák alakulása mezőgazdaságban 1998-2004

Forrás: Az egyszeres és kettős könyvvitelt vezető mezőgazdasági és élelmiszeripari szervezetek gazdálkodásának főbb adatai, 1998-2003, AKI, Budapest, 2005.

A mintegy 19 milliárd forintos adózás előtti eredmény mögött a nyereségesen működő vállalkozások 52,7 milliárd forintos nyeresége és a veszteségesen tevékenykedők 33,8 milliárd forintos vesztesége húzódik meg. A nyereséges vállalkozások jövedelmét 4,1 milliárd forint társasági adó terheli, vagyis az átlagos adókötelezettség mutatója a mezőgazdaságban 7,9 százalék.

A mezőgazdasági társas vállalkozások 56,5 százaléka gazdálkodott nyereségesen. Ez az előző évihez viszonyítva egy pozitív irányú változásként aposztrofálható, hisz 2003-ban a vállalkozásoknak kevesebb mint 54 százaléka volt nyereséges. Mindebben természetesen az is közrejátszott, hogy az egyszeres könyvvitelt vezető vállalkozásoknak most már jelentős számban át kellett térniük a kettős könyvvezetésre, s ezek a vállalkozások jobbra ugyan kis(ebb) méretűek, azonban közöttük jelentősebb számban fordulnak elő nyereségesen gazdálkodók.

A mezőgazdasági vállalkozások **létszám szerinti** csoportosításából kiderül, hogy a gazdálkodók több mint 80 százaléka tartozik a 10 főnél kevesebbet foglalkoztatók csoportjába, miközben a nettó árbevételnek csak kevesebb mint 25 százaléka kapcsolható a vállalkozások ezen köréhez (5. melléklet). Ugyanakkor az árbevétel és saját tőke arányos adózás előtti eredmény mutatói azt jelzik, hogy ezeknek a gazdálkodóknak a jövedelmezőségi szintje jobb, mint a 50 fő felettieké. Kiemelést érdemel, hogy a 250 főnél többet foglalkoztató ún. nagyvállalkozási csoport az egyedüli vállalatscsoport, amely 2004-ben is veszteséggel működött (6. melléklet).

A **vállalkozások nagyságrendje szerinti csoportosításból** az is megállapítható, hogy a méret és a pozitív jövedelmezőség kapcsolata nem minden esetben konzekvens. A mikrovállalkozásoknál a 100 forint árbevételre jutó adózás előtti eredmény 2,96 forint, amely a méretkategóriák növekedésével folyamatosan csökken, és az egyéb vállalkozásoknál már negatív előjelű, -1,68 forint.

A tőkeellátottság szerinti vizsgálatból az derül ki, hogy a mikrovállalkozások tőkeellátottsága kedvezőtlenebb. Miközben a saját tőkéből 18,2 százalék a részarányuk, addig az árbevételből már 24,3, ugyanakkor a 100 forint saját tőkére jutó adózás előtti eredményük (a saját tőke kisebb értéke miatt) a többi méretkategóriához képest kiemelkedő.

A **gazdálkodási formák** szerinti vizsgálatból az állapítható meg, hogy 2004-ben a betéti társaságok száma nőtt a leginkább (az egyszeres könyvvitelt vezetőik áttérése következtében), ezek száma több mint másfélezerrel gyarapodott. Mindeközben a szövetkezetek száma tovább csökkent, az egy évvel korábbi 1244 szövetkezet helyett 2004-ben már mindössze 1180 tevékenykedett. A jövedelmezőségi mutatók alapján ez utóbbiak – a non-profit szervezeteket figyelmen kívül hagyva – a legkevésbé eredményesek, a korlátolt felelősségű társaságok, a betéti társaságok és az egyéb kategóriába tartozók pedig rendre a legeredményesebbek. A betéti társaságok sikerességében minden bizonnyal az is szerepet játszik, hogy szokatlanul magas, 52,2 százalék a külföldi tőke aránya.

A mezőgazdaság **jövedelmezősége** igen alacsony. 100 forint árbevételre mindössze 1,82 forint adózás előtti eredmény jut, amely alig több, mint a nemzetgazdasági átlag (4,79 forint) egyharmada. Az ágazat többi jövedelmezőségi mutatója, vagyis a tőke-, ráfordítás-, és eszköz-arányos jövedelmezőség még az összes gazdasági tevékenységet folytatók átlagának egyharmadát sem éri el.

Az egyszeres könyvvitelt vezető gazdálkodásának eredményessége

2004-ben 474 egyszeres könyvvitelt vezető vállalkozás működött a mezőgazdaságban. E csoportot zömében non-profit szervezetek (a vadászegyesületek és horgászegyesületek száma együttesen 461 darab), illetve néhány egyéb gazdasági szervezet (pl.: erdőbirtokossági társulat, MRP szervezet, máshova nem sorolható jogi személyiség nélküli társaság) alkotják. Ezen vállalkozások – tevékenységük jellegéből adódóan – gazdasági teljesítménye (bevételek, ráfordítások, eredmény) ágazati szempontból elenyészőek. (1. táblázat)

1. táblázat

Az egyszeres könyvvitelt vezető mezőgazdasági vállalkozások főbb adatai

Magnevezés	2003	2004
	millió Ft	
Vállalkozások száma	2 365	474
Bevételek és ráfordítások		
Bevételek összesen	22 279	2 231
Ráfordítások összesen	21 701	2 550
Eredmény		
Adózás előtti nyereség	2 206	110
veszteség	-1 615	-420
eredmény	591	-309
Fizetendő adó	126	10
Adózás utáni nyereség	1 996	1
veszteség	-1 053	-2
eredmény	942	-2

2. Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásában működő szervezetek pénzügyi helyzete

Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása ágazatban (továbbiakban élelmiszeripar) tevékenykedő gazdasági szervezetek száma 2004-ben 4162 volt, 78 vállalkozással több, mint egy évvel korábban. A számviteli törvényi előírások korábbi módosulása következtében ebből mindössze egy vállalkozás vezetett egyszeres könyvvitelt.

A nemzetgazdaság összes vállalkozásszámának 1,54, az összes eszközállományának 4,23 százaléka az élelmiszeriparban tevékenykedett. Mindeközben az ágazat már az összes árbevétel 5,27 százalékát produkálta (1. melléklet). 2003-ban ezek az arányok rendre 1,8, 4,76 és 5,85 voltak. Mindezek mögött az is meghúzódik, hogy 2004-ben az előző évinél több élelmiszeripari vállalkozás árbevétel alapján számított teljesítménye mérséklődött. E teljesítménycsökkenés zömében néhány, külföldi tulajdonban lévő nagyvállalat tevékenységének megszüntetéséhez kapcsolódik.

2.1. Eszközök és források

Az élelmiszeripar **eszközállománya** csökkent az előző évhez képest, 1738 milliárd forintról 1701 milliárd forintra (7. melléklet). Az összes eszköz 37 milliárd forintos mérséklődését a befektetett eszközök 20 milliárd forintos gyarapodása, illetve ezzel egyidejűleg a forgóeszközök 57 milliárd forintos csökkenése okozta. A befektetett eszközök esetében az immateriális javak értéke 16,1 százalékkal lett kevesebb, ami minden bizonnyal a külföldi tulajdonban lévő vállalkozások megszűnéséhez, és az ezzel természetesen együttjáró immateriális jószágkivonással hozható összefüggésbe. Mindeközben a tárgyi eszközök 5,7 százalékkal bővültek. Ehhez a beruházások értékének kedvező alakulása is hozzájárult, amely 2004-re mintegy 25,7 százalékkal 53,3 milliárd forintra bővült. (Az ágazat beruházásainak volumenbővülése 15 százalék.) A forgóeszközök csökkenésén belül a követelések állománya 27, a pénzeszközöké 19, az értékpapíroké 8, a készleteké pedig 3 milliárd forinttal lett kevesebb mint egy évvel korábban.

A **források** közül a kötelezettségek állománya 29,4 milliárd forinttal, a saját tőke 11,2 milliárd forinttal mérséklődött. Ez utóbbi alakulásában a jegyzett tőke 25,8 milliárd forintos csökkenése is szerepet játszott. Ez azért is említést érdemel, mert ugyanennyivel csökkent a külföldi részesedés is, vagyis **az ágazat jegyzett tőkéjének mérséklődése egyértelműen a külföldi tőke – 2000. évben megkezdődő – csökkenéséhez kapcsolódik.**

**Az élelmiszeripari vállalkozások jegyzett tőkéje,
és annak tulajdonosi szerkezete**

Évek	Jegyzett tőke	Külföldi részesedés aránya	Belföldi társasági tulajdon aránya	Belföldi magán-tulajdon aránya
2000	354 363	62,73	22,91	10,06
2001	354 129	50,55	24,00	11,98
2002	364 592	61,01	22,16	11,54
2003	363 952	56,28	28,17	12,10
2004	338 150	52,39	30,90	13,19

Forrás: Az egyszeres és kétfős könyvvitelt vezető mezőgazdasági és élelmiszeripari szervezetek gazdálkodásának főbb adatai, 1998-2003, AKI, Budapest, 2005.,
APEH gyorsjelentés

Míg az előző években csak mérsékelten változott a jegyzett tőke összege, addig a 2004. évi csökkenés már számottevő volt. A szakágazatok közül elsősorban a dohánytermékek, az édesség, illetve az üdítőital gyártását érintette a külföldi tőke csökkenése.

A saját tőke összegét – a jegyzett tőkén túl – a tőketartalék és a mérleg szerinti eredmény alakulása is negatívan befolyásolta, előbbi 6,3 milliárd forinttal lett kevesebb, utóbbi pedig az előző évi 22,4 milliárd forintos nyereséggel szemben 2004-ben már 14,6 milliárd forintos veszteségre változott. Ugyanakkor jelentősen, 42,9 százalékkal (55,7 milliárd forinttal) növekedett az eredménytartalék, 2,5 milliárd forinttal pedig az egyéb tartalékok értéke. Kedvezően befolyásolta a tőkeellátottságot, hogy a saját tőke állománya kevésbé csökkent (mindössze 1,6 százalékkal), mint a kötelezettségeké (3 százalék), ezek eredményeként a kötelezettségek aránya az összes eszközön belül a korábbi 56,2 százalékról 55,7 százalékra mérséklődött. A kötelezettségeken belül csökkent a rövid lejáratúak összege 55,2 milliárd forinttal, ugyanakkor nőtt a hosszú lejáratúaké 23,7 milliárd forinttal, és a hátrasoroltaké 2,2 milliárd forinttal. E szerkezeti átrendeződés hatására javult az ágazat likviditása 1,3 százalékponttal. Az idegen források állománya együttesen 29,4 milliárd forinttal lett kevesebb.

2.2. Bevételek és ráfordítások alakulása

Nemcsak az eszközök állománya csökkent, hanem a **bevételek** is mérséklődtek (8. melléklet). **A nettó árbevétel 33,7 milliárd forinttal lett kevesebb, miközben az exportértékesítés árbevétele – az erős forint ellenére kis mértékben ugyan, de – növekedett. Az árbevétel-mérséklődés egyértelműen a hazai piacvesztéssel hozható összefüggésbe.** A kedvezőtlen változásokban, az egyéb bevételek alakulása is szerepet játszott, amely 23,9 milliárd forinttal lett kevesebb. Ebből 18,8 milliárd forint a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatások (közel 60 százalékos) mérséklődéséhez kapcsolható. Növekedett viszont az aktivált saját teljesítmények értéke 9,4 milliárd forinttal (35,5 százalékkal), így az üzemi tevékenység bevételei együttesen 1,9 százalékkal maradtak el az előző évitől. Hasonló mértékű, 1,8 százalékos az összes bevétel mérséklődése is. A pénzügyi műveletek eredménye 11,2 milliárd forinttal növekedett – elsősorban az egyéb pénzügyi műveleteknek (árfolyamnyereség stb.) köszönhetően, míg a rendkívüli bevételek 9,3 milliárd forinttal csökkentek.

Nemcsak a bevételek, de a **ráfordítások** is mérséklődtek 2004-ben az előző évhez viszonyítva. A ráfordítások azonban kisebb ütemben csökkentek mint a bevételek, mindössze 0,4 százalékkal voltak alacsonyabbak, mint az előző évi. Az üzemi tevékenység ráfordításkategóriái közül egyedül az egyéb ráfordítások értéke csökkent, de az igen jelentősen 72,6 milliárd forinttal (22,5 százalékkal), melyből 64,6 milliárd forint az adójellegű ráfordítások (32,0 százalékos) csökkenéséből adódott. Mindez teljes egészében ellensúlyozta az anyagjellegű ráfordítások 59,0 milliárd forintos, az értékcsökkenési leírás 10,9 milliárd forintos, és a személyi jellegű ráfordítások 1,4 milliárd forintos növekedését, s így az üzemi tevékenység ráfordításainak együttes értéke alig változott. A pénzügyi műveletek ráfordításai 5,9 milliárd forinttal mérséklődtek annak ellenére, hogy a kamat, és kamat jellegű ráfordítások a 2003. évit 6,8 milliárd forinttal meghaladták. A pénzügyi műveletek ráfordításaihoz hasonlóan a rendkívüli ráfordítások értéke is csökkent, 3,4 milliárd forinttal (közel 40 százalékkal). Összességében tehát a bevételek 45,9 milliárd forintos mérséklődésével a ráfordítások 10,7 milliárd forintos csökkenése áll szemben.

2.3. Jövedelem, jövedelmezőség

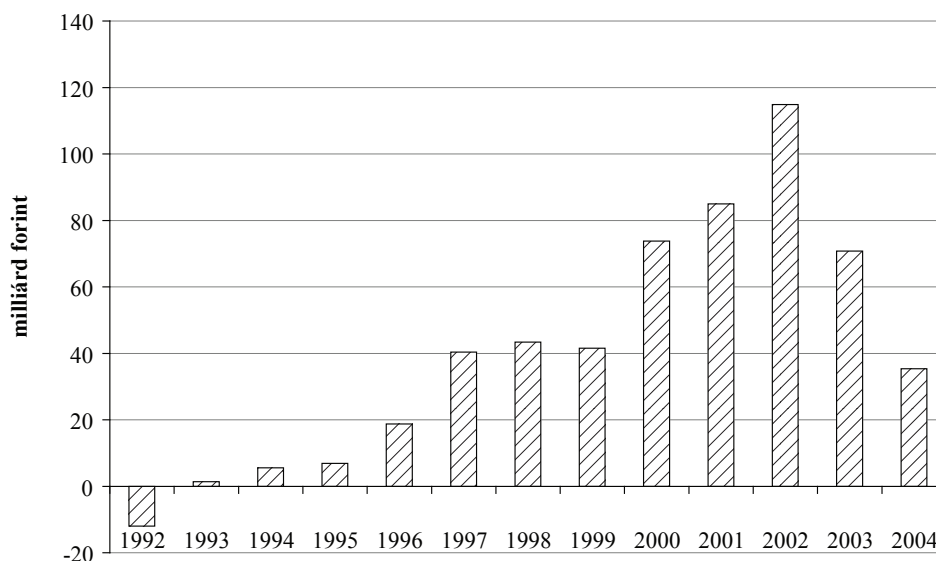
A bevételeknek a ráfordításokét meghaladó mértékű változásának hatására az ágazat jövedelme erősen lecsökkent. Az élelmiszeripari ágazat **üzemi tevékenységének** 43,6 milliárd forintos eredménye az előző évnek még a felét sem éri el (9. melléklet). A nyereséges vállalkozások nyeresége 33,2 milliárd forinttal lett kevesebb, míg a veszteségesek 13,4 milliárd forinttal több veszteséget produkáltak.

A **pénzügyi tevékenység** az előző évekhez hasonlóan 2004-ben is veszteséges volt. Igaz, e veszteség az előző évi 34,3 milliárd forinttal szemben 2004-ben már mindössze -17,1 milliárd forint volt. Azok a vállalkozások, amelyeknek a pénzügyi tevékenysége nyereséges volt 2004-ben további 9,4 milliárd forinttal több nyereséget termeltek, miközben a veszteséget produkáló vállalkozások az előző évinél 7,8 milliárddal forinttal kevesebb veszteséggel működtek. Így a szokásos vállalkozási eredmény 2004-ben 26,5 milliárd forint volt.

Az adózás előtti eredményt befolyásoló **rendkívüli tevékenység** eredménye mindössze 8,9 milliárd forint volt 2004-ben, s ez 5,8 milliárd forinttal kevesebb, mint az előző évi. E kedvezőtlen változásban az játszott szerepet, hogy a nyereséget produkálók a korábbi évhez viszonyítva 8,3 milliárd forinttal kevesebb nyereséget értek el, miközben a veszteséget produkálók veszteség-mérséklődése ennél lényegesen kisebb mértékű volt, 2,4 milliárd forint.

Az előzőek hatására a 2004. évi **adózás előtti eredmény** az egy évvel korábbinak csak a fele. Ezzel folytatódott a tavalyi évben megkezdődő tendencia. **Az ágazatot a korábbi időszakban jellemző, több mint 10 évig tartó dinamikus eredményjavulás 2003-ban megtört, s mintegy 44 milliárd forinttal lett kevesebb. 2004-ben újabb 35 milliárd forinttal csökkent az eredmény, s ezzel még az 1997. évi szintet sem érte el (2.ábra).**

Adózás előtti eredmény az élelmiszeriparban (1992-2004)

Forrás: Az egyszeres és kétsős könyvvitelt vezető mezőgazdasági és élelmiszeripari szervezetek gazdálkodásának főbb adatai, 1998-2003, AKI, Budapest, 2005.

APEH gyorsjelentés

A nyereséges vállalkozások – az élelmiszeriparban gazdálkodók 58,5 százaléka tartozik ide – a korábbi 120,9 milliárd forintos nyereség helyett 2004-ben mindössze 94,9 milliárd forintos eredményt tudtak elérni, ami 25,9 milliárd forint pozícióromlást jelez. Mindeközben a veszteséges vállalkozások több mint 9 milliárd forinttal több veszteséget produkáltak. (10. melléklet)

Az élelmiszeriparban lezajlott 2004. évi kedvezőtlen változások hatása természetesen a **jövedelmezőségi** mutatókban is megmutatkozott. Valamennyi mutató csaknem 50 százalékkal mérséklődött, mindezek hatására az árbevétel-és a ráfordítás-arányos jövedelmezőség már a mezőgazdasági szint alá csökkent. (1. melléklet) Igaz, ez nemcsak a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban történt így, hanem a nemzetgazdaság egészében is csökkentek a jövedelmezőségi mutatók 2004-ben az előző évhez viszonyítva.

Az élelmiszeripar árbevételének, és az adózás előtti eredménynek több mint felét 73 vállalkozás produkálta (250 fő feletti foglalkoztató). Ezek zömében külföldi tulajdonban vannak, s jövedelmezőségük meghaladja az élelmiszeripari átlagot. Ezzel szemben a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató 2762 vállalkozás (vagyis a vállalkozások kétharmada) a forgalomnak mindössze 4,5, a saját tőkének 5,7, az adózás előtti eredménynek pedig kevesebb mint 1 százalékat tudhatta magáénak. Ezeknél a vállalkozásoknál a hazai tőke dominál. (10. és 11. melléklet)

Az élelmiszeriparban is a korlátolt felelősségű társaság (kft) a legkedveltebb **társasági forma**. A kettős könyvvitelt vezetőik 67,6 százaléka ebben a vállalkozások formában tevékenykedett, s ezek adták az ágazat kibocsátásának (nettó árbevétel) a felét. A kft-k 8,25 százalékos saját tőkére jutó, és 2,08 százalékos árbevételre jutó adózás előtti eredményükkel a jövedelmezőségi rangsorban a második helyet foglalták el, ahol egyébként az egyéb vállalkozásokhoz tartozók jövedelmezősége a legmagasabb.

A külföldi tulajdon aránya a betéti társaságok esetében a legmagasabb 75,8 százalék, s e tekintetben a mezőgazdaságban tapasztaltakkal megegyezik.

A 100 százalékban külföldi tulajdonban lévő vállalkozások jövedelmezőségi mutatói kiemelkedőek. Ezeknél a 100 forint árbevételre jutó adózás előtti eredmény 5,17 forint volt, amely több mint kétszerese az ágazati átlagnak. Ez minden bizonnyal azzal függ össze, hogy a külföldi tőkét működtető vállalkozások ráfordításai közül a holtmunka-ráfordítás, azaz az eszközfelhasználás meghaladja a többi vállalkozásét, miközben a magas járulékokkal terhelt élőmunka felhasználásuk lényegesen alacsonyabb.

A **szakágazatok eredményességét** vizsgálva (12. melléklet) megállapítható, hogy a különbségek 2004-ben is igen jelentősek közöttük. **Az élelmiszeripari ágazat eredményromlásának hátterében elsősorban a dohánytermékeket gyártó szakágazat vesztesége, illetve az italgártás jelentős eredménycsökkenése áll, melyeket részben a korábban már említett külföldi tőke kivonása okozott.** A dohánygyártás mindeddig számottevő nyereséggel (12-17 milliárd forint) járult hozzá az ágazat eredményéhez. 2004-ben azonban a szakágazat termelési volumene a felére esett vissza, aminek következtében 13,2 milliárd forint lett a veszteség. Az italgártás 8,0 milliárd forintos eredménye mindössze a harmada a tavalyi-tavalyelőtti 24 milliárd forintos nyereségnek. Mindezek mellett a húsfeldolgozásban, a gyümölcs- és zöldség feldolgozásban, a kenyér, friss tésztaféle gyártásban is romlottak az eredmények 2003-hoz képest. Kedvezően változott viszont az növényi, állati olajgyártásban, a tejfeldolgozásban, a keményítőgyártásban és az egyéb élelmiszerek gyártásában, az adózás előtti eredmény. Ezeknek az ágazatoknak – kivéve a tejfeldolgozást – jövedelmezősége az ágazati átlaghoz képest is kiemelkedő. (13. melléklet)

Az egyszeres könyvvitelt vezetők gazdálkodásának eredményessége

Az élelmiszeriparban 2004-ben mindössze 1 vállalkozás (MRP szervezet) vezetett egyszeres könyvvitelt.

3. táblázat

Az egyszeres könyvvitelt vezető élelmiszeripari vállalkozás főbb adatai

Megnevezés	2003	2004
	millió Ft	
Vállalkozások száma	601	1
Bevételek és ráfordítások		
Bevételek összesen	8 000	0
Ráfordítások összesen	7 916	0
Eredmény		
Adózás előtti nyereség	483	1
veszteség	-389	0
eredmény	93	1
Fizetendő adó	47	0
Adózás utáni nyereség	429	0
veszteség	-391	0
eredmény	38	0

MELLÉKLETEK

Mellékletek jegyzéke

1.	A gazdasági ágak vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai 2004-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezető).....	21
2.	A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat.....	22
3.	A kettős könyvelést vezető vállalkozások bevételei és ráfordításai, folyó áron Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat	23
4.	A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménye a mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban	24
5.	A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2004-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezető)	25
6.	A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2004-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezető)	26
7.	A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai Élelmiszerek, italok, dohánytermékek gyártása	27
8.	A kettős könyvelést vezető vállalkozások bevételei és ráfordításai (folyó áron) Élelmiszerek, italok, dohánytermékek gyártása	28
9.	A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménye Élelmiszerek, italok, dohánytermékek gyártása	29
10.	Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2004-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezető).....	30
11.	Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2004-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezető) (folytatás)	31
12.	Szokásos vállalkozási és adózás előtti eredmény az élelmiszeripari szakágazatokban	32
13.	Az élelmiszeripar jövedelmezőségének főbb mutatói szakágazatonként.....	33

**A gazdasági ágak vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai
2004-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezetőik)**

Megnevezés	Mező- gazdaság, vadgaz- dálkodás és halászat	Erdő- gazdál- kodás	Élelmi- szerek, italok és dohány- termékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összes	
					gazdasági tevékenység		
Gazdálkodó szervezetek							
Száma	9 595	1 722	4 161	33 212	220 769	271 188	
Ebből a nyereségesek aránya, %	56,6	52,1	58,4	60,9	54,4	55,0	
Eszközállomány és idegen forrása							
Eszközállomány, millió Ft	1 408 688	89 015	1 701 449	13 400 657	23 642 552	40 242 360	
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	51,6	27,3	55,7	39,9	59,1	52,2	
Bevételek, ráfordítások, millió Ft							
Nettó árbevétel	1 038 852	73 194	2 326 251	15 040 805	25 664 770	44 143 871	
Ráfordítások összesen	1 292 220	83 797	2 469 066	15 202 925	26 989 101	46 037 108	
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	1 235 088	82 266	2 395 444	14 723 744	25 938 173	44 374 715	
bankköltségek és fizetett kamatok	49 250	1 105	40 657	151 558	535 965	778 535	
Bankköltség és fizetett kamatok az összes ráfordítás százalékában	3,8	1,3	1,6	1,0	2,0	1,7	
Az eredmény, millió Ft							
Adózás előtti nyereség	52 768	3 078	94 898	1 208 504	1 577 009	2 936 257	
vesztés	-33 856	-765	-59 518	-151 769	-576 727	-822 636	
eredmény	18 912	2 313	35 380	1 056 735	1 000 282	2 113 621	
Üzemi tevékenység nyeresége	72 085	3 107	94 986	1 108 071	1 334 737	2 612 987	
vesztése	-27 651	-777	-51 350	-156 728	-574 811	-811 316	
eredménye	44 434	2 330	43 636	951 344	759 926	1 801 670	
100 Ft veszteségre jutó nyereség, Ft							
Az adózás előtti eredményből	155,86	402,22	159,44	796,28	273,44	356,93	
Az üzemi tevékenység eredményéből	260,7	399,93	184,98	707	232,2	322,07	
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, Ft							
Az árbevételre	számfutva	1,82	3,16	1,52	7,03	3,9	4,79
Az összes ráfordításra		1,46	2,76	1,43	6,95	3,71	4,59
Az saját tőkére		2,92	3,85	5,14	14,07	11,95	12,23
Az összes eszközértékre		1,34	2,6	2,08	7,89	4,23	5,25

A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat

Megnevezés	2003	2004	2003. évi a 2002 évi	2004. évi a 2003. évi
	millió Ft		% -ában	
Vállalkozások száma				
Összesen	8 174	9 595	102,1	117,4
Eszközállomány folyóáron, millió Ft				
Befektetett eszközök	668 365	717 694	112,1	107,4
Ebből: immateriális javak	8 542	9 452	138,3	110,7
tárgyi eszközök	619 437	659 554	112,7	106,5
befektetett pénzügyi eszközök	40 386	48 688	100,4	120,6
Forgóeszközök	560 614	670 405	100,1	119,6
Ebből: készletek	262 924	308 831	96,4	117,5
követelések	194 984	259 103	108,8	132,9
értékpapírok	14 624	12 760	83,9	87,3
pénzeszközök	88 082	89 710	97,3	101,8
Aktív időbeli elhatárolások	12 878	20 589	164,7	159,9
Eszközök összesen	1 241 858	1 408 688	106,7	113,4
Az eszközállomány forrásai folyó áron, millió Ft				
Saját tőke	617 493	647 708	103,3	104,9
Ebből: jegyzett tőke	273 867	272 226	98,8	99,4
jegyzett, de be nem fizetett tőke	-1 930	-1 453	375,2	75,3
tőketartalék	138 730	148 786	106,0	107,2
eredménytartalék	115 852	106 044	161,1	91,5
egyéb tartalékok	104 619	113 368	131,4	108,4
mérleg szerinti eredmény	-13 645	8 738	*	*
Céltartalékok	987	1 569	82,0	158,9
Hosszú lejáratú kötelezettségek	223 783	294 106	162,7	131,4
Hátrasorolt kötelezettségek	12 273	13 851	111,6	112,9
Rövid lejáratú kötelezettségek	358 837	419 219	92,5	116,8
Összes kötelezettségek	594 893	727 176	110,9	122,2
Passzív időbeli elhatárolások	28 484	32 234	100,4	113,2
Források összesen	1 241 857	1 408 688	106,7	113,4
Kötelezettségek az eszközök százalékában	47,9	51,6	103,9	107,8
Likviditási mutató**	156,2	159,9	108,3	102,4

* Az adat nem értelmezhető.

** Forgóeszközök a rövid lejáratú kötelezettségek százalékában.

**A kettős könyvelést vezető vállalkozások bevételei és ráfordításai, folyó áron
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat**

Megnevezés	2003	2004	2003. évi a 2002 évi	2004. évi a 2003. évi
	millió Ft		% -ában	
Bevételek				
Nettó árbevétel	996 539	1 038 852	100,0	104,2
Ebből: export árbevétel	67 607	64 475	113,6	95,4
Egyéb bevételek	141 791	153 622	101,9	108,3
Ebből: visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás	73 547	92 092	99,4	125,2
Aktivált saját teljesítmény	55 880	87 854	87,5	157,2
Üzemi tevékenység bevételei	1 194 210	1 280 328	99,5	107,2
Pénzügyi művelek bevételei	11 998	17 257	75,7	143,8
Ebből: kamatbevételek	4 881	8 180	94,1	167,6
kapott osztalék, részesedés	2 102	2 350	94,3	111,8
Rendkívüli bevételek	12 432	14 445	67,9	116,2
Bevételek összesen	1 218 640	1 312 030	98,8	107,7
Ráfordítások				
Anyagjellegű ráfordítások	869 988	925 651	102,7	106,4
Ebből: anyagköltség	458 209	502 589	100,0	109,7
eladott áruk beszerzési értéke	234 157	239 157	105,5	102,1
Személyi jellegű ráfordítások	155 982	161 280	100,1	103,4
Ebből: bérköltség	102 676	105 787	101,3	103,0
egyéb személyi jellegű kifizetés	13 897	15 159	100,5	109,1
bérjárulékok	39 410	40 334	97,1	102,3
Értécsökkenési leírás	66 379	72 192	110,7	108,8
Egyéb ráfordítások	87 026	75 965	117,3	87,3
Ebből: adójellegű ráfordítások	12 924	9 919	114,6	76,8
Üzemi tevékenység ráfordításai	1 179 375	1 235 088	103,7	104,7
Pénzügyi művelek ráfordításai	38 619	50 902	102,5	131,8
Ebből: kamat, kamatjellegű ráfordítások	30 897	44 764	100,6	144,9
Rendkívüli ráfordítások	5 875	6 229	61,0	106,0
Ráfordítások összesen	1 223 869	1 292 220	103,3	105,6

**A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménye a mezőgazdaság,
vadgazdálkodás és halászat ágazatban**

Megnevezés	2003	2004	Eredmény- javulás (+) romlás (-)	2003. évi a 2002 évi	2004. évi a 2003. évi
	millió Ft			% -ában	
Üzemi tevékenység					
nyeresége	54 914	72 085	17 171	65,8	131,3
vesztesége	-40 648	-27 651	12 996	190,2	68,0
eredménye	14 266	44 434	30 168	22,6	311,5
Pénzügyi műveletek					
nyeresége	3 058	4 783	1 725	64,8	156,4
vesztesége	-29 683	-38 433	-8 750	111,8	129,5
eredménye	-26 625	-33 649	-7 024	122,0	126,4
Szokásos vállalkozási eredmény	-12 359	10 785	23 143	*	*
Rendkívüli					
nyereség	8 947	10 782	1 835	79,5	120,5
veszteség	-2 397	-2 578	-181	92,3	107,6
eredmény	6 550	8 204	1 654	75,6	125,3
Adózás előtti					
nyereség	43 904	52 768	8 865	61,2	120,2
veszteség	-49 834	-33 856	15 977	220,8	67,9
eredmény	-5 930	18 912	24 842	*	*
Fizetendő adó	3 581	4 162	582	90,5	116,2
Adózás utáni					
nyereség	40 391	48 622	8 232	59,7	120,4
veszteség	-49 901	-33 873	16 029	221,0	67,9
eredmény	-9 511	14 750	24 260	*	*
Mérleg szerinti					
nyereség	35 842	42 305	6 464	58,1	118,0
veszteség	-49 487	-33 567	15 920	220,2	67,8
eredmény	-13 645	8 738	22 383	*	*

* Az adat nem értelmezhető.

**A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb
pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2004-ben, folyó áron
(kettős könyvelést vezetőik)**

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Adózás előtti			Saját tőke	
			nyereség	veszteség	eredmény		
millió Ft							
Az adózás előtti eredmény jellege szerint							
Nyereséges	5 426	792 779	52 768	-	52 768	513 091	
Veszteséges	3 854	239 605	-	-33 856	-33 856	134 143	
0 eredményű	315	6 467	-	-	0	475	
Összesen	9 595	1 038 852	52 768	-33 856	18 912	647 708	
A foglalkoztatottak száma szerint							
0	fő közötti létszám	2 680	51 614	3 821	-2 666	1 155	22 885
1		2 236	45 118	3 286	-2 157	1 129	17 402
2-9		2 942	159 553	11 364	-6 956	4 408	78 656
10-49		1 273	300 546	17 627	-9 640	7 987	193 013
50-249		438	377 482	14 999	-9 137	5 861	267 942
250 fő és nagyobb	26	104 539	1 671	-3 300	-1 629	67 811	
Összesen	9 595	1 038 852	52 768	-33 856	18 912	647 708	
Gazdálkodási forma szerint							
Kft.	5 178	572 854	33 302	-18 555	14 746	310 811	
Rt.	287	260 542	10 439	-6 784	3 655	216 485	
Szövetkezet	1 180	154 268	5 236	-6 165	-929	98 106	
Bt.	2 724	44 844	3 364	-2 069	1 295	18 096	
Non profit szervezet	79	685	27	-98	-70	0	
Egyéb	147	5 658	401	-185	215	4 210	
Összesen	9 595	1 038 852	52 768	-33 856	18 912	647 708	
A vállalkozás nagysága szerint							
Mikro vállalkozások	7 767	252 907	18 352	-10 860	7 492	115 189	
Kisvállalkozások	1 180	273 730	16 211	-8 909	7 301	176 125	
Középvállalkozások	383	331 863	14 055	-6 899	7 156	241 243	
Egyéb vállalkozások	265	180 351	4 150	-7 187	-3 037	115 151	
Összesen	9 595	1 038 852	52 768	-33 856	18 912	647 708	

**A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb
pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2004-ben, folyó áron
(kettős könyvelést vezetőik)**

Megnevezés	Jegyzett tőke millió Ft	Ebből		Árbevétel	Saját tőke	Üzemi tevékenység ráfordítás arányos eredménye, %	
		belföldi magán	külföldi				
		tulajdon aránya, %		arányos adózás előtti eredmény, %			
Az adózás előtti eredmény jellege szerint							
Nyereséges	169 019	53,42	6,37	6,66	10,28	7,42	
Veszteséges	102 483	39,24	11,13	-14,13	-25,24	-7,09	
0 eredményű	723	68,88	12,33	0,00	0,00	0,33	
Összesen	272 226	48,12	8,18	1,82	2,92	3,60	
A foglalkoztatottak száma szerint							
0	fő közötti létszám	18 449	43,07	10,82	2,24	5,05	2,03
1		10 528	59,94	11,13	2,50	6,49	2,44
2-9		28 205	58,02	12,60	2,76	5,60	4,00
10-49		67 075	49,62	11,71	2,66	4,14	4,78
50-249		110 901	56,16	6,94	1,55	2,19	3,72
250 fő és nagyobb	37 067	12,98	0,00	-1,56	-2,40	0,49	
Összesen	272 226	48,12	8,18	1,82	2,92	3,60	
Gazdálkodási forma szerint							
Kft.	93 232	50,87	16,90	2,57	4,74	4,12	
Rt.	109 011	46,42	3,71	1,40	1,69	3,55	
Szövetkezet	63 485	48,72	0,03	-0,60	-0,95	2,10	
Bt.	4 666	41,04	52,17	2,89	7,15	2,82	
Non profit szervezet	0	*	*	-10,28	*	*	
Egyéb	1 832	6,45	0,38	3,81	5,11	2,56	
Összesen	272 226	48,12	8,18	1,82	2,92	3,60	
A vállalkozás nagysága szerint							
Mikro vállalkozások	52 475	56,65	12,80	2,96	6,50	3,53	
Kisvállalkozások	59 295	51,58	13,07	2,67	4,15	4,83	
Középvállalkozások	94 540	61,37	7,56	2,16	2,97	3,94	
Egyéb vállalkozások	65 917	19,23	0,99	-1,68	-2,64	1,23	
Összesen	272 226	48,12	8,18	1,82	2,92	3,60	

* Az adat nem értelmezhető.

**A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai
Élelmiszerek, italok, dohánytermékek gyártása**

Megnevezés	2003	2004	2003. évi a 2002 évi	2004. évi a 2003. évi
	millió Ft		% -ában	
Vállalkozások száma				
Összesen	3 601	4 161	100,5	115,6
Eszközállomány folyóáron, millió Ft				
Befektetett eszközök	760 181	779 848	110,1	102,6
Ebből: immateriális javak	83 723	70 255	129,9	83,9
tárgyi eszközök	617 737	652 854	107,7	105,7
befektetett pénzügyi eszközök	58 721	56 739	110,9	96,6
Forgóeszközök	963 160	905 997	110,4	94,1
Ebből: készletek	342 604	339 758	108,9	99,2
követelések	468 768	441 877	103,1	94,3
értékpapírok	34 650	26 468	117,0	76,4
pénzeszközök	117 138	97 894	159,7	83,6
Aktív időbeli elhatárolások	15 090	15 604	93,7	103,4
Eszközök összesen	1 738 431	1 701 449	110,1	97,9
Az eszközállomány forrásai folyó áron, millió Ft				
Saját tőke	699 525	688 301	105,0	98,4
Ebből: jegyzett tőke	363 952	338 150	100,7	92,9
jegyzett, de be nem fizetett tőke	-198	-601	23,2	303,1
tőketartalék	79 061	72 809	102,0	92,1
eredménytartalék	129 930	185 674	119,4	142,9
egyéb tartalékok	104 415	106 947	122,5	102,4
mérleg szerinti eredmény	22 365	-14 678	65,9	-65,6
Céltartalékok	11 234	10 091	108,4	89,8
Hosszú lejáratú kötelezettségek	168 081	191 769	135,3	114,1
Hátrasorolt kötelezettségek	9 785	11 991	135,5	122,5
Rövid lejáratú kötelezettségek	799 766	744 507	110,4	93,1
Összes kötelezettségek	977 632	948 267	114,2	97,0
Passzív időbeli elhatárolások	50 040	54 789	109,5	109,5
Források összesen	1 738 431	1 701 449	110,1	97,9
Kötelezettségek az eszközök százalékában	56,2	55,7	103,7	99,1
Likviditási mutató**	120,4	121,7	100,0	101,0

** Forgóeszközök a rövid lejáratú kötelezettségek százalékában.

**A kettős könyvelést vezető vállalkozások bevételei és ráfordításai (folyó áron)
Élelmiszerek, italok, dohánytermékek gyártása**

Megnevezés	2003	2004	2003. évi a 2002 évi	2004. évi a 2003. évi
	millió Ft		%-ában	
Bevételek				
Nettó árbevétel	2 359 621	2 326 251	104,3	98,6
Ebből: export árbevétel	426 022	432 965	108,0	101,6
Egyéb bevételek	100 780	76 833	96,7	76,2
Ebből: visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás	31 891	13 063	93,2	41,0
Aktivált saját teljesítmény	26 560	35 995	99,9	135,5
Üzemi tevékenység bevételei	2 486 961	2 439 080	104,0	98,1
Pénzügyi művelek bevételei	39 992	51 222	117,3	128,1
Ebből: kamatbevételek	10 483	11 165	102,0	106,5
kapott osztalék, részesedés	3 783	4 287	100,9	113,3
Rendkívüli bevételek	23 608	14 294	156,5	60,5
Bevételek összesen	2 550 561	2 504 596	104,5	98,2
Ráfordítások				
Anyagjellegű ráfordítások	1 757 317	1 816 296	103,0	103,4
Ebből: anyagköltség	1 127 682	1 156 918	101,9	102,6
eladott áruk beszerzési értéke	280 105	297 037	100,3	106,0
Személyi jellegű ráfordítások	239 003	240 466	104,3	100,6
Ebből: bérköltség	155 538	157 596	104,7	101,3
egyéb személyi jellegű kifizetés	24 655	23 860	109,1	96,8
bérráulékok	58 810	59 010	104,8	100,3
Értéksökkenési leírás	77 285	88 178	111,6	114,1
Egyéb ráfordítások	323 129	250 504	114,9	77,5
Ebből: adójellegű ráfordítások	202 139	137 474	119,8	68,0
Üzemi tevékenység ráfordításai	2 396 734	2 395 444	104,9	99,9
Pénzügyi művelek ráfordításai	74 245	68 315	162,6	92,0
Ebből: kamat, kamatjellegű ráfordítások	29 826	36 693	98,5	123,0
Rendkívüli ráfordítások	8 739	5 307	63,1	60,7
Ráfordítások összesen	2 479 718	2 469 066	105,8	99,6

**A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménye
Élelmiszerek, italok, dohánytermékek gyártása**

Megnevezés	2003	2004	Eredmény- javulás (+) romlás (-)	2003. évi a 2002 évi	2004. évi a 2003. évi
	millió Ft			% -ában	
Üzemi tevékenység					
nyeresége	128 219	94 986	-33 233	97,1	74,1
vesztesége	-37 992	-51 350	-13 358	150,1	135,2
eredménye	90 227	43 636	-46 591	84,6	48,4
Pénzügyi műveletek					
nyeresége	6 057	15 451	9 394	49,0	255,1
vesztesége	-40 310	-32 544	7 765	170,7	80,7
eredménye	-34 253	-17 094	17 159	306,3	49,9
Szokásos vállalkozási eredmény	55 974	26 542	-29 431	58,8	47,4
Rendkívüli					
nyereség	20 264	11 962	-8 302	211,7	59,0
veszteség	-5 395	-2 975	2 420	64,2	55,1
eredmény	14 869	8 987	-5 882	1062,9	60,4
Adózás előtti					
nyereség	120 894	94 898	-25 996	96,6	78,5
veszteség	-50 122	-59 518	-9 396	175,6	118,7
eredmény	70 771	35 380	-35 392	73,4	50,0
Fizetendő adó	14 898	10 673	-4 225	116,9	71,6
Adózás utáni					
nyereség	106 147	84 232	-21 915	94,4	79,4
veszteség	-50 274	-59 525	-9 251	175,7	118,4
eredmény	55 874	24 707	-31 166	66,8	44,2
Mérleg szerinti					
nyereség	72 672	44 884	-27 788	116,4	61,8
veszteség	-50 307	-59 562	-9 255	177,5	118,4
eredmény	22 365	-14 678	-37 044	65,9	*

* Az adat nem értelmezhető.

**Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek
főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2004-ben, folyó áron
(kettős könyvelést vezetőik)**

Megnevezés	Vállal- kozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Adózás előtti			Saját tőke	
			nyereség	veszteség	eredmény		
millió Ft							
Az adózás előtti eredmény jellege szerint							
Nyereséges	2 432	1 623 552	94 898	-	94 898	496 755	
Veszteséges	1 589	698 884	-	-59 518	-59 518	191 831	
0 eredményű	140	3 815	-	-	0	-284	
Összesen	4 161	2 326 251	94 898	-59 518	35 380	688 301	
A foglalkoztatottak száma szerint							
0	fő közötti létszám	789	23 274	1 325	-1 284	40	13 612
1		655	12 408	616	-832	-216	3 844
2-9		1 318	67 394	3 426	-2 933	494	22 096
10-49		997	276 205	11 593	-4 861	6 733	90 978
50-249		329	627 286	24 736	-15 524	9 212	205 235
250 fő és nagyobb	73	1 319 684	53 201	-34 084	19 117	352 536	
Összesen	4 161	2 326 251	94 898	-59 518	35 380	688 301	
Gazdálkodási forma szerint							
Kft.	2 812	1 263 312	59 253	-32 998	26 255	318 430	
Rt.	172	1 002 195	33 395	-25 076	8 318	353 567	
Szövetkezet	88	17 161	479	-246	233	6 854	
Bt.	997	38 532	1 565	-1 107	458	8 871	
Non profit szervezet	-	-	-	-	-	-	
Egyéb	92	5 050	206	-92	114	579	
Összesen	4 161	2 326 251	94 898	-59 518	35 380	688 301	
A vállalkozás nagysága szerint							
Mikro vállalkozások	2 749	90 599	4 679	-5 018	-338	32 383	
Kisvállalkozások	976	241 018	9 373	-4 803	4 571	80 721	
Középvállalkozások	322	578 024	21 059	-14 776	6 284	185 648	
Egyéb vállalkozások	114	1 416 610	59 786	-34 922	24 864	389 549	
Összesen	4 161	2 326 251	94 898	-59 518	35 380	688 301	
A tulajdon formája szerint							
100%-ban külföldi tulajdon	211	558 985	33 100	-4 214	28 886	168 997	
100%-ban belföldi tulajdon	3 758	986 180	30 819	-24 890	5 928	315 889	
50% feletti külföldi tulajdon	92	539 355	21 359	-19 944	1 415	142 511	
25-50% közötti külföldi tulajdon	60	178 692	9 103	-2 771	6 332	39 154	
25% alatti külföldi tulajdon	40	63 040	517	-7 699	-7 182	21 750	
Összesen	4 161	2 326 251	94 898	-59 518	35 380	688 301	

**Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek
főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2004-ben, folyó áron
(kettős könyvelést vezető) (folytatás)**

Megnevezés	Jegyzett tőke millió Ft	Ebből		Árbevétel	Saját tőke	Üzemi tevékenység ráfordítás arányos eredménye, %	
		belföldi magán	külföldi				
		tulajdon aránya, %		arányos adózás előtti eredmény, %			
Az adózás előtti eredmény jellege szerint							
Nyeréséges	171 168	16,80	59,48	5,85	19,10	5,60	
Veszteséges	166 149	9,35	45,08	-8,52	-31,03	-5,85	
0 eredményű	834	36,80	53,29	0,00	0,00	1,21	
Összesen	338 150	13,19	52,39	1,52	5,14	1,82	
A foglalkoztatottak száma szerint							
0	fő közötti létszám	8 681	33,71	24,54	0,17	0,30	0,83
1		3 211	51,84	26,38	-1,74	-5,62	-0,30
2-9		9 614	65,43	14,23	0,73	2,23	0,05
10-49		35 218	37,10	36,67	2,44	7,40	3,18
50-249		88 743	15,40	32,69	1,47	4,49	2,25
250 fő és nagyobb	192 683	3,62	67,92	1,45	5,42	1,48	
Összesen	338 150	13,19	52,39	1,52	5,14	1,82	
Gazdálkodási forma szerint							
Kft.	133 069	19,34	51,63	2,08	8,25	4,12	
Rt.	198 930	8,36	53,22	0,83	2,35	3,55	
Szövetkezet	2 550	56,18	0,00	1,36	3,40	2,10	
Bt.	3 396	21,46	75,76	1,19	5,17	2,82	
Non profit szervezet	-	-	-	-	-	-	
Egyéb	206	26,03	1,29	2,27	19,78	2,56	
Összesen	338 150	13,19	52,39	1,52	5,14	1,82	
A vállalkozás nagysága szerint							
Mikro vállalkozások	19 893	51,63	21,84	-0,37	-1,04	3,53	
Kisvállalkozások	31 456	39,94	33,21	1,90	5,66	4,83	
Középvállalkozások	80 715	16,68	33,04	1,09	3,38	3,94	
Egyéb vállalkozások	206 086	4,03	65,84	1,76	6,38	1,23	
Összesen	338 150	13,19	52,39	1,52	5,14	1,82	
A tulajdon formája szerint							
100%-ban külföldi tulajdon	77 295	0,00	100,00	5,17	17,09	5,12	
100%-ban belföldi tulajdon	130 366	31,06	0,00	0,60	1,88	3,58	
50% feletti külföldi tulajdon	98 551	1,08	92,75	0,26	0,99	3,18	
25-50% közötti külföldi tulajdon	19 082	7,91	39,88	3,54	16,17	-1,01	
25% alatti külföldi tulajdon	12 856	11,87	6,47	-11,39	-33,02	2,77	
Összesen	338 150	13,19	52,39	1,52	5,14	1,82	

Szokásos vállalkozási és adózás előtti eredmény az élelmiszeripari szakágazatokban

Megnevezés	Szokásos vállalkozási eredmény			Adózás előtti eredmény		
	2004. évben	2003. évben	Javulás (+) romlás (-)	2004. évben	2003. évben	Javulás (+) romlás (-)
	millió Ft-ban					
Húsfeldolgozás, -tartósítás	-970	3 644	-4 614	540	2 697	-2 157
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	-4 006	-13 820	9 814	-3 134	-12 298	9 164
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	-8 025	1 684	-9 710	-7 833	1 944	-9 777
Húsfeldolgozás	-13 002	-8 492	-4 509	-10 426	-7 656	-2 770
Halfeldolgozás	9	12	-3	16	20	-4
Gyümölcs- és zöldségfeldolgozás	449	6 476	-6 027	1 402	6 637	-5 235
Növényi, állati olaj gyártása	10 566	4 504	6 061	10 936	4 520	6 415
Tejfeldolgozás	1 308	-7 029	8 337	1 588	-6 510	8 098
Malomipari termékek	286	2 582	-2 296	237	2 217	-1 980
Keményítő gyártása	8 163	7 242	922	8 125	7 242	884
Malomipari termékek, keményítő gyártása	8 449	9 823	-1 374	8 362	9 458	-1 096
Takarmány gyártása	10 452	9 405	1 047	9 854	10 596	-742
Kenyér, friss tésztaféle gyártása	2 823	2 955	-133	3 392	3 279	113
Tartósított lisztes áru gyártása	3 997	3 652	346	4 111	3 657	453
Cukorgyártás	1 375	174	1 201	1 238	98	1 141
Édesség gyártása	3 447	2 924	522	3 714	2 734	980
Tésztafélék gyártása	1 002	399	603	1 033	1 391	-357
Máshova nem sorolt egyéb élelmiszer gyártása	4 230	4 493	-263	5 373	4 747	626
Egyéb élelmiszer gyártása	16 874	14 598	2 276	18 862	15 906	2 956
Deszillált szeszesital, etilalkohol gyártása	4 731	4 080	650	4 748	4 305	443
Bor-, gyümölcsbortermelés, erjesztett ital gyártása	-1 730	-653	-1 077	-722	1 580	-2 302
Sör-, malátagyártás	3 939	8 952	-5 013	3 880	14 383	-10 502
Üdítőitalok gyártása	-2 452	-14	-2 438	72	3 236	-3 164
Italgyártás	4 487	12 365	-7 878	7 978	23 503	-15 525
Dohánytermékek gyártása	-13 057	14 418	-27 475	-13 198	14 297	-27 495
Összesen	26 536	56 080	-29 545	35 373	70 771	-35 398

Az élelmiszeripar jövedelmezőségének főbb mutatói szakágazonként

Megnevezés	Az árbevétel		Az összes ráfordítás		Saját tőke		Az összes eszközérték	
	100 Ft-jára jutó adózás előtti eredmény, Ft							
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Húsfeldolgozás, -tartósítás	1,08	0,22	1,04	0,21	5,04	1,01	1,73	0,35
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	-5,22	-1,33	-4,70	-1,20	-41,78	-10,65	-8,89	-2,26
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	2,11	-8,50	2,06	-8,31	6,90	-27,81	2,64	-10,62
Húsfeldolgozás	-1,33	-1,81	-1,24	-1,69	-6,89	-9,38	-2,08	-2,83
Halfeldolgozás	1,62	1,31	1,45	1,17	6,52	5,29	2,21	1,80
Gyümölcs- és zöldségfeldolgozás	3,28	0,69	3,04	0,64	7,87	1,66	3,31	0,70
Növényi, állati olaj gyártása	8,56	20,71	9,22	22,32	30,43	73,60	12,11	29,31
Tejfeldolgozás	-2,82	0,69	-2,53	0,62	-8,76	2,14	-3,91	0,95
Malomipari termékek	2,57	0,27	2,64	0,28	6,92	0,74	2,92	0,31
Keményítő gyártása	25,09	28,15	33,25	37,30	93,70	105,14	35,61	39,96
Malomipari termékek, keményítő gyártása	8,21	7,26	8,93	7,90	23,79	21,04	9,82	8,68
Takarmány gyártása	5,93	5,52	6,30	5,86	23,94	22,26	10,07	9,36
Kenyér, friss tésztaféle gyártása	3,16	3,27	3,17	3,28	11,97	12,38	5,40	5,59
Tartósított lisztes áru gyártása	12,26	13,78	13,42	15,08	25,81	29,01	16,24	18,25
Cukorgyártás	0,20	2,48	0,21	2,63	0,43	5,46	0,21	2,67
Édesség gyártása	2,13	2,90	2,19	2,97	8,57	11,65	3,03	4,11
Tésztafélék gyártása	5,98	4,44	5,56	4,13	15,76	11,71	7,34	5,46
Máshova nem sorolt egyéb élelmiszer gyártása	6,03	6,83	6,14	6,95	15,97	18,07	7,89	8,93
Egyéb élelmiszer gyártása	3,85	4,56	3,93	4,65	11,81	14,00	5,32	6,31
Desztillált szeszital, etilalkohol gyártása	5,85	6,45	6,09	6,72	22,84	25,19	10,95	12,08
Bor-, gyümölcsbortermelés, erjesztett ital gyártása	2,57	-1,17	2,30	-1,05	3,06	-1,40	1,47	-0,67
Sőr-, malátagyártás	14,66	3,96	15,98	4,31	36,45	9,84	15,69	4,23
Üdítőitalok gyártása	2,93	0,07	2,84	0,06	5,23	0,12	3,28	0,07
Italgyártás	6,84	2,32	6,84	2,32	13,69	4,65	6,98	2,37
Dohánytermékek gyártása	5,92	-5,46	6,22	-5,75	52,62	-48,58	11,25	-10,39
Összesen	3,00	1,50	2,96	1,48	10,07	5,04	4,07	2,04